

Ardealul

Apare Lunea, dimineața, cu ultimele informațiuni politice și știri sportive

Director:

THEODOR RECULESCU

Abonamente:

1 an: 100 lei; jumătate de an: 50 lei.
Autorități, mari întreprinderi 1000 Lei.

Redacția și administrația:
ARAD, BUL. FERDINAND 5.

De Luni, până Luni „Națiunea și Rege, pentru Patrie și Lege”

Ploua cu găleată. Nu știm ce să facem.

— Hai la un cinematograful, propuse insepabilul meu amic supranumit „Grasul năsos”.

— Fără să răspund, am luat-o pe lângă pereți spre „Select”.

Inchis.
Ce să facem? Hai până la „Central”. Ne opream sub fiecare poartă pentru a mai lua curaj: ploua, ceva nemaivăzut...

Când ajungem la „Central” un individ cu șapcă ne privea disprețuitor prin geamurile ușii traversate pieziș de-o bandă de hârtie pe care scria tipărit: „Azi nu se țin reprezentații”...

Ne-am consolată, văzând alături un domn cu trei cucoane și pe-alți câțiva cari se mai grăbeau din urmă.

Dar țineam cu încăpăținare să vedem un film ca să nu avem o moarte stupidă: de plictiseală.

Cum mai aveam timp, am luat-o razna spre „Corso”, eu toate că jurasem amândoi să nu mai călcăm în salele unde rulează operele nemțești. Sunt niște dulcigării, monotone calapod, a-sasine. Și la „Corso” rula: „Efracțiune nocturnă” sau așa ceva, cu Liane Haid și Paul Hörbiger.

Am mai văzut noi operele stupide, dar ca asta niciodată.

A trebuit să plecăm — după un chin răzbuhat prin copioase injurături condimentate — înainte de pauză.

— De ce nu te-ai uitat după program în vre-un ziar? — m'a apostrofat un alt prieten cărui i-am povestit odissea noastră cinematofilică.

— Păi, nu e în nici unul. — Ba este, în cele ungu-rești.

— Mai e deschis la vreo librărie? — De ce? — Să merg să cumpăr un dicționar și-o gramatică ungu-rească...

Și de fapt cărți și dicționare de acestea ar trebui să cumpere fiecare român. — Ba cei mai înstăriți și-ar putea lua și câte-un profesor de ungu-rească.

De ce? — Păi nu vedeți câte semnale de începerea campaniei de răsturnare a guvernului dău mihalachistii?

Se spunea că primul semnal se va da la Radna. Se vede însă că trîmbița mihalachistă a sunat în pustiu, căci iată ce se putea citi în „Curentul” cu data de Sâmbătă:

„D. Ion Mihalache a trimis o circulară tuturor membrilor delegației permanente, prin care-i invită să

participle la marea (cu cine „marea”? n. n.) întrunire național-tărănistă de Duminecă dela Craiova.

„Această întrunire va fi semnalul campaniei de răsturnare a guvernului”.

De altfel, asemenea „semnale” au cam mai fost date, cu același ecou.

Ne întrebăm, de exemplu, dela Timișoara cine a fost ieri la Craiova?...

Și oare de ce-a fost alcăsuă tocmai Craiova? Nu oare pentrucă are supranumele de cetatea... banilor?... (Să nu fim rău înțeleși... „ban” era pe vremuri o funcțiune administrativă, nu o monetă...)

„D. I. Manolescu Strunga, ministrul industriei și comerțului va părăsi țara în seara zilei de 21 Mai pentru a merge la Bruxelles, unde reprezintă România la expoziția internațională” (Ziarele).

Păi, da: mai bine nu ne putea... expune nimeni...

A trecut și săptămâna cărții care coincidea cu aceea a copilului (probabil pentrucă numai aceștia mai citesc astăzi la școală...) și am văzut cu ce s'a produs Aradul (să nu ne fie de ochi!)

Repercursiunea cea mai cu ecou a acestei săptămâni este senzațională, mai ales că pornește dela Scotland Yardul arădan: poliția a oprit, în cafenele, jocul de cărți.

Să nu ne facem iluzii: aceștia nu vor înlocui cărțile cu 32 file prin cele sărbătorite în săptămâna trecută...

Ilie Isvoranu

— nu numai că au păstrat ei

cea mai desăvârșită ordine — dar s'au îngrijit ca ea să fie respectată de toți cei prezenți. Faptul acesta constituie o dovadă a covârșitoarei greutăți pe care o are cuvântul marelui bărbat de Stat, dl. dr. Al. Vaida Voevod.

Apoi, o frază lapidară: — Prin „Numerus Valachicus” va fi liberată țărănimea din iobăgia materială a inteligerilor economice finanțiere și România, din țară de țărani secătuiți, prin speculanți străini, va deveni un Stat al țărănilor înstăriți, un Stat cu adevărat național și țărănesc.

Se poate ceva mai concis? Iată un întreg program într-o singură frază. Am arătat într'un articol trecut, că din totalul de aproximativ 160 miliarde lei, care rulează în întreprinderile comerciale și industriale din România, 128 miliarde rulează în cele evrești. Iată deci, că aceste întreprinderi, afiliate celor internaționale, transformă țărănimea românească în iobagi ai economiei.

Cum își pot închipui democrații că aceste întreprinderi străine, cari dispun de o forță colosală, vor admite vreodată că întreprinderile românești să se întărească, să le-o ia înainte? Toate întreprinderile românești, stau la cheremul capitalismului internațional, care ne stăpânește la noi acasă.

Cum își poate cineva închipui că acești speculanți, acești capitaliști străini, vor renunța de-a mai storcea vlagă țărănilor români, numai

Cu alte cuvinte România nu prea are o cultură a ei. Cultura românească e doar... cultura Bucureștilor. Și-acest lucru nu-i de fel spre lauda noastră — oricât, în subconștient, bucureștenilor li-e măgulit egocentrismul.

Suntem noi, în acest caz, o țară într'adevăr cultă? — Dacă am crede că „țară” e sinonim cu „București”...

Se cunosteau, imediat după marea Unire, definițiile: „regătenii” și „ardelenii”. Astăzi oamenii cari se zic civilizați, spun că acestea nu mai există. Nu va putea însă, nimeni, tăgădui că există și astăzi „bucureștenii” și „provinciailor” sau... „cei-lalți”...

Țara n'are nimic de câștigat din acest monopol cultural — (universal) al Bucureștilor. Vrem să se vorbească despre români și nu numai despre bucureșteni.

Ce trebuie să facem? E nevoie, desigur, de un

proces lung — în timp — ca să pot fi bucureștenii desbărați de vanitatea și egoismul lor desconsiderant.

Dar... cu răbdarea trecinara.

Să se organizeze — și până atunci — viguroase centre culturale în orașele de provincie spirijindu-se — din locuri oficiale — reviste, edituri și mai ales ziare cari să fie citite din interes, nu din concesiune față de director sau colaboratori!

În nici un oraș nu se găsește vre-un ziar care să poată dislocui pe cele din Capitală. Și neppure de puțin edituri provinciale sunt luate n seamă.

Dar oamenii?... Și cei pe cari i-avem emigrăzări spre centru.

Dar nu putem întinde marșinile Capitalei până la hotare, iar restul țării nu poate fi lăsat în uscăciune.

Cine ia cuvânt?... Petru Scălegan

Descentralizarea vieții culturale românești

Scriitori, publiciști, ziariști, literați și toții cei cari se îndeletnicesc cu arta formulării unui gând, nu se simt „realizați” și consacrați dacă nu li-au fost puși laurii pe frunte, în cetatea visurilor începătorilor români, în citadela culturii și-a desamăgirii, în București.

E o mentalitate pe cât de rușinoasă, pe atât de legitim răsărită și închiegată — mai ales în timpurile postbelice. Vă rugăm să observați că tot ce nu apare pe piață cu eticheta „Made in București” este neobservat sau disprețuit. Sunt și'n provincie favoriți ai diferitelor muzee, dar se vor pierde, vor deveni pesimiști și vor renunța să se deplaseze în orașul care sau li va învinge, să o

sau li va ridica pe piedestalul de pe care pot fi văzuți de țara întreagă.

Dar nu-i vorba numai de literatură și gazetărie. Bucureștii ignorează provincia cu tot ce are (chiar dacă și însușește câte ceva dela ea, caută să-i ștergă, cât mai repede, amprentele). Parcă acest oraș ar fi un Stat în Stat. Nu numai atât, dar un Stat străin, un Stat dușman. Căci — mulți o știu — e foarte, foarte greu să pătrunzi în cercul de oțel, să treci peste zidul chinezesc după care se ascund bucureștenii privind cu ură pe toți cei cari se aparțin. Vino tu din orice parte de țară-ai veni, te vei izbi de fețe cu măști de bronz neimpresionabil de ironic. Vei înțelege că gazetăria, literatura și cultura bucureșteana e un fel de francmasonerie.

— nu numai că au păstrat ei

cea mai desăvârșită ordine — dar s'au îngrijit ca ea să fie respectată de toți cei prezenți. Faptul acesta constituie o dovadă a covârșitoarei greutăți pe care o are cuvântul marelui bărbat de Stat, dl. dr. Al. Vaida Voevod.

Apoi, o frază lapidară: — Prin „Numerus Valachicus” va fi liberată țărănimea din iobăgia materială a inteligerilor economice finanțiere și România, din țară de țărani secătuiți, prin speculanți străini, va deveni un Stat al țărănilor înstăriți, un Stat cu adevărat național și țărănesc.

Se poate ceva mai concis? Iată un întreg program într-o singură frază. Am arătat într'un articol trecut, că din totalul de aproximativ 160 miliarde lei, care rulează în întreprinderile comerciale și industriale din România, 128 miliarde rulează în cele evrești. Iată deci, că aceste întreprinderi, afiliate celor internaționale, transformă țărănimea românească în iobagi ai economiei.

Cum își pot închipui democrații că aceste întreprinderi străine, cari dispun de o forță colosală, vor admite vreodată că întreprinderile românești, stau la cheremul capitalismului internațional, care ne stăpânește la noi acasă.

Cum își poate cineva închipui că acești speculanți, acești capitaliști străini, vor renunța de-a mai storcea vlagă țărănilor români, numai

Anchetele noastre

Un sindicat unde se muncește cinstit, iar românii și-au păstrat majoritatea

Influența minoritarilor a fost simțitor redusă

Intr'altă parte a ziarului arătăm situația tragică în care se găsește elementul românesc față de cel minoritar, în toate ramurile de activitate și începem această demonstrare publicând o statistică referitoare la profesiunile libere din Arad.

O anchetă a noastră în rândurile producătorilor și exportatorilor de animale din județul Arad, este merită — datorită proporționalității ce se constată — a aduce satisfacție celor cari luptă pentru „Numerus valachicus”. În urma unei activități cinstite și bine conduse „Sindicatul pentru producția și exportul animalelor” are azi majoritatea membrilor formată din români.

Cum s'a înființat sindicatul

Până acum trei ani, nimeni n'a reușit să obțină autorizația necesară pentru înființarea unui sindicat al exportatorilor în orașul Arad. Lucrul acesta i-a reușit totuși domnului maior Aurel Birtolon, care a și pus bazele sindicatului din localitate, fiind apoi ales și reales în calitate de președinte.

D-sa a înțeles să pue sindicatul în slujba intereselor producătorilor în primul rând, iar nu în cea a celor câțiva exportatori.

Nemulțumirile unor interesați

După cum ni s'a relatat de unii dintre membrii sindicatului, în intervalul dela înființarea sindicatului și până în prezent, s'au ivit câteva nemulțumiri în rândul exportatorilor, provocate de faptul că dl. A. Birtolon n'a admis să se concentreze puținele contingente în mâinile acestor exportatori, ci a căutat să ajute pe producători pentru a face singuri comerț.

Dealtfel, dela înființarea sindicatului și până azi, activitatea sa a fost, pe an ce trecea mai vastă, în interesul atât al producătorilor cât și într'al comercianților. Majoritatea însă — și acest fapt trebuie subliniat spre cinstea conducătorilor sindicatului — este formată din români. Fenomenul acesta este unic în întreaga țară.

Dar aceasta nu înseamnă că minoritarii au fost nedreptățiți, deoarece producătorii din județul Arad sunt în majoritate români, prin urmare și exportatorii trebuie să fie români. Era deci natural ca dl. A. Birtolon să poarte grija ca elementul românesc să reprezinte majoritatea și să se opue invaziei minoritarilor în sindicat, peste proporția cuvenită lor.

Monopolul minoritarilor

Pentru a se vedea și mai bine necesitatea romanizării întreprinderilor comerciale și a asociațiilor profesionale — deci: necesitatea lui „Numerus valachicus” — vom arăta că piețele de desfacere din occident sunt monopolizate de minoritarii din țara noastră. În consecință, un român care ar vrea să facă

export, s'ar lovi de marca concurență a acestor minoritari și s'ar expune la pierderi neprevăzute.

Comercianții exportatori din țara noastră sunt, în majoritatea cazurilor, evrei și au legături strânse cu alți comercianți evrei din marile orașe străine. Producătorii români, în cazul când vor să exporteze animale, sunt constrânși să facă apel la serviciile acestor comercianți evrei.

Piața cehoslovacă, spre exemplu, este monopolizată de frații Weisz, cari, timp de mai mulți ani, au deținut 70—80 la sută din întregul trafic cu porci între România și Cehoslovacia. Numai datorită activității sindicatelor li s'a putut reduce influența și totuși în anul trecut au mai deținut 45 la sută din contingentul pentru Cehoslovacia.

Românii sunt lipsiți de capital

Una din marile piedici ale exportatorilor români de animale este lipsa de capital. Se aduc adesea acuzații că românii fac tovarășie cu minoritarii. Inexact. O tovarășie între un român și minoritar nu poate lua ființă toc-

mai din cauza lipsei de capital la români. Asemenea tovarășii n'au existat până aci și nu se vor produce nici în viitor. Ar fi ideal ca românii să fie tovarăși cu minoritarii, dar această tovarășie să existe după concepția sindicatului de sub președinția d-lui maior Aurel Birtolon și anume, ca românii să aibe majoritatea, deci cuvântul hotărâtor.

Situația actuală la sindicatul din Arad

Activitatea domnului A. Birtolon și-a dat roadele așteptate: dintre membrii sindicatului arădan, majoritatea o formează românii.

Așa, de-o pildă între exportatori figurează: Traian Iovănaș, Aurel Popovici, Petou Trifu, Moise Botaș și un singur minoritar: Kozma Sandor, socrul d-lui profesor Ilie Ardelean, iar dintre producători 80 la sută sunt români.

Aceasta este situația reală și așa ar trebui să fie în toate ramurile de activitate. Conform scopului pe care-l urmărește acțiunea domnului dr. Al. Vaida-Voevod, prin „Numerus valachicus”.

Aviz

Se aduce la cunoștință onor. Caselor Comerciale și întreprinderilor industriale, că Administrația P. T. T. are organizat un serviciu de afișarea reclamelor în oficiile poștale, contra unui tarif foarte redus și în comparație cu mărimea reclamelor.

Informațiuni se pot lua în fiecare zi de lucru, între orele 8—13, dela oficiul P. T. T. reședință de județ, din Arad, str. Brătianu.

Diriginte:
A Furnică

Vaidiștii editează un ziar în Arad

La consfătuirea de Sâmbătă a vaidiștilor, s'a hotărât și editarea unui oficios al organizației din Arad, care va purta denumirea de „Frontul Românesc Arădan” și va apare cât de curând.

Iată, deci, că se spulberă îned o calomnie cere ni-a fost adresată, că am fi vârduși vaidiștilor.

Cinematograful

ELISABETA

Din 14 Mai

Lilian Harvey

și

Gene Raymond

în

Eu sunt

Susane

„Națiunea și Rege, pentru Patrie și Lege”

(Urmare din pag. I-a).

Ah! Acest venerabil luptător evocă din nou istoria pe care a scris-o cu riscul vieții sale. Cum nu intră în gauri de șoareci toți acei mârșavi profitori străini și toți aceia cari li s'au angajat în slujbă, în frunte cu doctorul Lupu și Virgil Madgearu? Cum să nu-ți aduni toată saliva pentru a-i împoșca pe acei netrebnici cari, cu cinismul caracteristic cutrelor, pretind a da sfaturi acestui brav fiu al Ardealului în ceiace privește stipulațiunile tratatelor semnate tocmai de voevodul valahilor, dl. dr. Al. Vaida?

Unde era d. Madgearu în timpul când luptătorul naționalist dr. Al. Vaida semna tratatele pentru înființarea cărora a luptat?

Fostul prim ministru l-a măturat pe toți acești bârfitori, cu o singură frază:

— Nu le recunosc dreptul de a-și aroga competența să știe mai bine decât mine ce

înseamnă hotărârile de Alba Iulia, ori ceceace sunt dator să respectăm baza tratatelor noastre internaționale.

Dl. dr. Al. Vaida, în tradiție cu programele magogice ale partidelor democratice, din cari nu ales nimic până acum, cheie chemarea sa simplă dar solemn:

— Să trezim românii pe tru acțiune, să-i organizăm să-i solidarizăm ca să fie ruitori, înainte! La luptă sfântă, românească, Națiune și Rege, pentru Patrie și Lege.

Prin urmare atât dorește dl. Vaida românilor: să biruitorii.

Iar fil acelora cari l-a fost soldați devotați ac câțeva decenii, îl vor ura pe acest neînfricat luptător pentru sfântă biruință.

TH. RECULESCU

Condamnarea generalului Dumitrescu

BUCUREȘTI. — Eri demineată au continuat, la consiliul de război, debaterile procesului generalului Dumitrescu.

La orele 9, d. general Manu, a dat ultimul cuvânt acuzațiilor. Generalul Dumitrescu a spus că e nevinovat și a cerut să se dea un ver-

diet drept; ceilalți acuzații susținut acelaș lucru.

În sală a domnit o emoție. De față au fost familiile și prietenii acuzaților, un numeros public.

Pronunțându-se apoi știința, generalul Dumitrescu a fost condamnat la deședare și cinci ani reclusiuni.

Gravă ciocnire între carabinieri și săteni

ROMA. — În localitatea Tricase (Lecce) mulțimea adunându-se în fața primăriei, a manifestat pentru o chestiune cu caracter local în legătură cu numirea unui comisar să prezideze secția consorțiului agricol cooperativ din acea comună.

După ample discuții, grupul de cetățeni a voit să tre cu forța în primărie.

Au intervenit carabinieri trăgând mai multe focuri armă. Au fost răniți 15 persoane dintre cari trei au cetat din viață.

Ordinea a fost restabilită cu greu.

După încheierea pactului rusocehoslovac

LONDRA. — Corespondentul diplomatic al ziarului „Daily Telegraph” explică cum vor funcționa pactele franco-rus și ruso-cehoslovac în cadrele Societății Națiunilor spre deosebire de alianțele militare polono-franceze și franco-cehoslovace.

D. Laval — spune ziarul — încearcă promovarea unui pact multilateral, bazat pe cele trei principii anunțate

de d. Hitler — nerecuzat la forță, consultațiune în a de violare a primului principiu și abținerea de a asistență celui care a violat pacea.

Ziarul adaugă că Sovietele aprobă încercarea d-lui Laval. Polonia cere participarea Germaniei, excluzivă Cehoslovacia, deși ar colabora cu Cehoslovacia într-un sistem de neamestec în Austria.

Consfătuirea fruntașilor „Frontului Românesc”

Vineri s'a ținut la locuința d-lui Voicu Nițescu o consfătuire a fruntașilor „Frontului Românesc”, la care a participat și d. Vaida-Voevod.

Fostul președinte al consiliului a pus în curent pe amicii săi cu rezultatul întrevederilor și convorbirilor avute cu d-nii Octavian Gogoș, Argetoianu și alții.

D. D. R. Ioanățescu, șeful general al organizațiilor „Frontului Românesc” făcut o succintă dare de mâ asupra mersului năzdră în provincie și azeziuni primite.

Cetiți și răspândiți „Ardealu”

D-nii Mihalache, Popovici și vânătoarea după partizani

Jite Bocu, nu e Bocu! O treime, două treimi, sau: campania pentru răsturnarea guvernului

Dr. Ion Mihalache anunța acum câteva săptămâni începerea campaniei pentru răsturnarea guvernului liberal, iar prima întrunire a fost proiectată și ținută săptămâna trecută la Radna, vis-a-vis de Lipova d-lui Sever Bocu.

Dr. Mihalache s'a gândit, omul, să înceapă de unde-i mai slab și a luat-o de aici din hotarul dintre Arad și Timișoara.

În delegația permanentă, ținută sub președinția d-lui Mihalache, s'a procedat la verificarea" cadrelor. E

nostim rezultatul la care s'a ajuns cu această „verificare”. Se pretinde anume că două treimi dintre foștii membrii au rămas în vechiul partid și numai o treime a trecut de partea d-lui Vaida. Toată lumea știe de altfel că adevărul este cu totul altul. Numai dintre membrii delegației județene — 19 la număr — au trecut de partea d-lui Vaida 11. Ce fel de „o treime” este aceasta? Să fie oare după calculele...corporatiste?

„Curentul” din București. Dl. Bocu s'a grăbit să răspundă prin următoarea scrisoare adresată directorului ziarului:

Citește în „Curentul” de azi o declarație — cum spuneți — a d-lui Ion Mihalache prin care mă asigură că nu voi fi reprimat în partid, din cauză că m'a condamnat Inalta Curte de Conturi. Înțeleg. Trebuia să-mi plătească cumva pentru Radna. Inșă, dacă știu, din această declarație, de ce nu voi fi reprimat, tot nu știu încă, de ce am fost exclus, fiindcă d. prezident nu putea ști cu anticipație că voi fi condamnat. L-am întrebat la timp dacă împărtășeste uneltirile celor ce-au urzit aceste procese. Mi-a trimis vorba: „Nici prin mințe nu mi-a trecut să-l vizez pe d. Bocu în ceea ce am numit eu acțiune de purificare”. Văd că totuși...

Nu mă miră. Așa am trecut de săptămâna lui Toma. Nici d. Mihalache nu vrea să creadă decât ceea ce vede. Și pentru moment vede o sentință. Decât, să nu-și aducă aminte odată, că — Fericiti, cei ce-au crezut, fără a fi văzuți.

SEVER BOCU

Primiți, domnule director, încredințarea stimei mele
Concluzia? Dl. Ion Mihalache a rămas tot fără organizație la Timișoara.

Dar, cu toate acestea, a pornit tocmai de aci, dela întrunirea din Radna — la care au asistat abia câteva sute de săteni — marea campanie de răsturnare a guvernului.

D. dr. Vaida în audiență la M. S. Regele
DL. DR. AL. VAIDA-VOEVOD A FOST INVITAT VINERI LA DEJUN DE M. S. REGELE.
DUPĂ DEJUN, DL. DR. AL. VAIDA A FOST PRIMIT ÎN AUDIENȚĂ DE SUVERAN.

D. dr. Vaida în audiență la M. S. Regele

DL. DR. AL. VAIDA-VOEVOD A FOST INVITAT VINERI LA DEJUN DE M. S. REGELE.

DUPĂ DEJUN, DL. DR. AL. VAIDA A FOST PRIMIT ÎN AUDIENȚĂ DE SUVERAN.

Morală și moralizatori

E știut de toată lumea că mihalachiștii sunt cei mai acrigi moralizatori. Or, să vedeți cum procedează dumnilor la „reorganizarea” cadrelor.

Se știe că în Arad, cealaltă mare parte dintre național-tărăniștii îl urmează pe dl. dr. Al. Vaida Voevod, iar la Timișoara întreaga organizație a trecut de partea lui dr. Al. Vaida.

Dl. Ion Mihalache, însoțit de dl. Mihai Popovici (a căui avere e supusă acum controlului, pentru a se vedea pe ce „câ” a fost câștigată) a descins în Radna. Din timp fusese pusă la cale împăcare cu dl. Sever Bocu, exclus din partid de inuși dl. Mihalache pentru faptul că dl. Bocu i-a bătut rimisul, pe dl. Potărcă, în ara Timișoarei, cu ouă cloște.

Dar, vedeți dumniavoasră, acum când a rămas fără tipenie de om în Timișoara, dl. Mihalache ar vrea să e împace cu dl. Bocu. Mai mult însă ar vrea dl. Mihalache, care-l numit, vezi, Ioan, președintele organizațiilor ardelenestii, în locul lui Vaida. Strănsic înlocuitor, nu-l vorbă. Și cum dl. Popovici riscă să fie șef fără partid, l-a chemat și pe dl. Bocu.

Căci lată ce scriau ziarele upă chestia dela Radna:

Duminecă, după amiază, dl. Mihai Popovici, în calitate de președinte al organizațiilor național-tărăniște a în Ardeal și Banat, a vizitat la locuință, în Lipova, pe dl. Sever Bocu, unde se aflau membrii din conducerea acelei organizații din Banat.

Scopul vizitei a fost de-a stabili în mod definitiv împăcarea cu organizația dlui Sever Bocu, ce fusese pregătită din vreme. În vederea a fost cordială și s'a procedat la semnarea unui proces verbal prin care dl. Mihai Popovici, în calitate de președinte al organizațiilor din Ardeal și Banat, investit de conducerea centrală cu puteri nelimitate, recunoaște ca organizație oficială a partidului național-tărănesc organizația de sub conducerea d-lui Sever Bocu.

Procesul verbal mai cuprinde noile sectoare înființate între timp de dl. Sever Bocu împreună cu șefii de sectoare, însă șefii n'au fost desemnați.

Partidul va da în acest sens și un comunicat prin care se va anunța oficial împăcarea.

Vedeți însă, că dl. Bocu nu mai are organizația pe care a avut-o iar dl. Mihalache știa lucrul acesta. Ba, ce-i mai mult, însăși dl. Zaharia Boila, nepotul d-lui Maniu și directorul ziarului manișt „România Nouă” din Cluj, aflând despre tratativele dlui Bocu avute cu dl. Popovici, a trimis dlui Bocu o scrisoare în care arată că „inscrierea sa în organizația de sub conducerea d-lui Bocu n'a avut decât un senz teoretic, acum însă aflând că organizația dlui Bocu este pe cale de a se încadra în partidul național-tărănesc și cum dsa dorește să-și păstreze independența în activitatea sa gazetărească, dimisionează din această organizație”.

Dar s'a mai întâmplat un lucru cu acest domn Bocu, pe care dl. Popovici vroia să-l readucă la matcă: a fost condamnat de Inalta Curte de Conturi, pentru deținere de fonduri în timpul când era director al Banatului. Faptul acesta nu l-a convins dlui Mihalache, care s'a răzgândit în ultimul moment și nu și-a dat invoirea pentru reprimirea în partid a dlui Bocu.

O informațiune în sensul acesta a apărut în ziarul

Pentru cititorii „Ardealului”

Prin articolul „Cum răspundem noi?” și anexe, d. prof. I. Ardelean, redactorul oficiului organizației mihalachiste din Arad, a început cu ziarul nostru o polemică.

Domnul Th. Reculescu i-a dat răspunsul cuvenit, iar d. I. Ardelean, după ce pierduse lupta dela început, a făcut ce-i mai era posibil să facă: a tăcut.

Cum și-a motivat tăcerea? Hm! cică i-ar fi „sub demnitate să polemizeze cu foștii săi elevi”.

Ce splendidă naivitate! Și cât sunt de fericiti naivii... Vasăzică: atunci când începe o polemică — și înce-

șa cum a început-o: cu injurături — nu îi este sub demnitate, ci numai după aceea.

Domnul Th. Reculescu i-a atras d-lui Ardelean atențiunea asupra situației ce și-ar crea față de ACTUALII săi elevi prin continuarea polemice așa cum fusese inițiată de d. Ardelean, iar acum — din respect pentru corpul profesoral din care face parte d. Ardelean — are delicatetea de-a nu încerca să provoace pe foștii săi profesori. Deasemenea, regretă sincer că a fost obligat să-și răspundă în număratul trecut.

ARDEALUL

Zdrobitoarea majoritate a elementului minoritar, în întreprinderi și profesiunile libere

Care-i situația în Aradul românesc

Toate statisticile arată rușinoasa inferioritate în care se găsește elementul românesc față de cel minoritar, în toate ramurile de activitate. Fenomenul acesta nu e local, ci se generalizează în întreaga țară.

O singură provincie românească este, în care românii își mai păstrează supremația numerică față de minoritari: Oltenia. În restul țării, străinii au copleșit pe autohtoni.

Situația în Aradul românesc

Să luăm spre exemplu situația din orașul Arad, capitala celui mai românesc județ de pe granița de Vest a țării.

Fiecare cetățean cu treburi pe la oficiile Statului, a avut ocazia să vadă numărul mare al funcționarilor minoritari angajați la toate aceste instituții, dar în special la C. F. R., Administrația financiară și Primărie.

Dar să presupunem că guvernele democratice se vor hotări să faciliteze românilor ocuparea posturilor care vor deveni vacante la instituțiile Statului. Credeți că ar fi un avantaj pentru țirății români care vor fi constrânși să trăiască dintr-un salariu de 1800 lei pe lună?

Pe de altă parte însă, minoritarii, și în special evreii, ocupă posturi gras remunerate în diferitele marje întreprinderi la care românii nu pot ajunge decât dacă au vreo poziție politică, fapt care apoi este exploatat de patronii acestor întreprinderi.

Deasemenea și profesiunile libere sunt practicate, în majoritatea cazurilor, de minoritari. Un avocat sau medic român, foarte cu greu

ar putea să-și facă în ziua de azi clientela. Aceasta și din cauza mentalității publicului românesc, care, să spunem așa, a îndrăgit străinii.

În Aradul românesc, spre exemplu, din totalul de 126 avocați, abia 46 sunt români. Restul de 80 e împărțit astfel: 2 germani, 12 unguri și 66 evrei.

Dintre 117 medici arădani, 33 sunt români. Restul de 84 sunt: 3 germani, 12 unguri și 69 evrei.

Dintre 17 farmacii arădane, abia una singură este a unui român, cea a domnului Omescu. Ar mai fi 2: cea a d-lui Danciu (închiriată unui miroritar) și cea a dlui Anghel, care însă e român numai după nume.

Vedeți, prin urmare, în ce hal a ajuns Aradul românesc. Dar credeți poate că numai în celace privește profesiunile libere se înregistrează această enormă diferență dintre elementul autohton și cel minoritar?

În numărul viitor vom publica și alte date statistice, tot așa de triste.

Contractele de armament cu industria indigenă vor fi încheiate peste câteva zile

Zilele acestea d. ing. Bejan, subsecretar de stat la armament, a avut mai multe întrevederi cu reprezentanții industriei indigene. S'a discutat contractele care urmează a fi încheiate în vederea completării armamentului necesar armatei.

Discuțiunile sunt destul de înaintate și pe cale de a fi terminate printr'o deplină înțelegere.

Peste câteva zile se vor semna două contracte care formează prima convenție dintre stat și industria particulară.

Aceste contracte vor fi aduse în discuția comisiei interministeriale care se

va întruni în cursul săptămânii viitoare, sub președinția d-lui Gh. Tătărescu, președintele consiliului de miniștri.

Deasemenea, d. subsecretar de stat Bejan a lucrat cu d. general Tănăsescu, inspector general tehnic și s'a hotărât ca în cel mai scurt timp să se întocmească o situație generală cu armamentul vechi și care mai poate fi refăcut în instituțiile tehnice militare. În acest scop, d. subsecretar de stat va inspecta atât Pirotehnica cât și Arsenalul Armatei, pentru a-și da seama de posibilitățile de lucru și fabricare a acestor instituții.

O frumoasă manifestație sportivă

Marti 21 Maiu, la orele 4 d. m. are loc pe arena sportivă „Gloria” tradiționala serbare anuală de gimnastică, a elevilor liceului „Moise Nicoară” din Arad.

An de an am asistat la progresul pe care acești elevi, îl realizează în domeniul educației fizice. Serbările anuale sunt mereu surprinzătoare, prin inovațiile gimnastice introduse, inovații care nu credem să le mai întâlnim nicăieri.

Cei peste cincisute de elevi ai liceului, vor executa în ansamblu exerciții ritmice, suedeze, etc. diferite echipe vor executa lucruri nemai văzute până acum în orașul nostru. Atletica ușoară nu va lipsi din program, după cum nici sportul secolului: footballul.

În general, va fi un regal sportiv, dela care niciunul din cei cari luptă pentru „mens sana in corpore sano” nu va lipsi.

VIATA SPORTIVA

Gloria — AMEFA 1:1 (1:1)

ASPECTE. Zi de Duminecă, vreme frumoasă, căldură, praf și lume multă

In tribună: toată românimea, iar dintre minoritari: fabrica textilă, întreprinderile Goldschmidt, întreprinderile municipiului Arad (cinematografe), căile ferate române și administrația financiară.

La peluză: elevi și „cistici”. Pe arenă: vreo doi sau trei jucători, vreo câțiva spectatori „din apropiere” și un domn dolean, puțin desorientat și care se distruge cu o drăcie de fluer.

Matchul avea aspectul de parodie a unei gale de box internațional, cu câteva producțiuni de lupte greco-romane.

Activitatea era mai febrilă pe țușe, datorită celor doi arbitri extrabugetari.

Ghiță Barbu și-a făcut metehna: a perforat poarta lui Bugariu. In schimb Boșneac a... excelat.

— Fodor e prea moale. Nu face absolut nimic repede, spune cineva în tribună

— Ba face, răspunde un altul.

— Ce anume?

— Obosește repede...

Cetățeanul

ARAD, 19. — Matchul disputat azi între echipele divizionare arădane constituind un „derby” a atras un public foarte numeros, cifrat la aproape 4500.

După numeroase ocazii de marcarea și după câteva momente palpitate matchul s'a terminat printr'un draw.

Jocul desfășurat de combatanți a fost foarte spectaculos și strâns, ceiace a făcut ca numeroasa asistență dela început și până în ultimul minut să urmărească secundă de secundă toate fazele matchului.

Trofeul fiind cele două puncte atât de valoroase acum la sfârșit de sezon și mai ales primatul fotbalistic al orașului a făcut ca echipele să se întrebuinteze la maximum, jucând cu multă ambiție.

Dar norocul și balonul prea rotund a făcut ca la acest match victoria să nu existe nici pentru unii nici pentru alții.

D-lui dr. T. Morariu care a avut și unele scăpări i s'au aliniat garniturile următoare:

Gloria: Boșneac — Hustig, Variassy — Baici, Faur, Pecican — Tudor, Dobra, Barbu I, Fodor, Mercea

AMEFA: Bugariu — Kovács, Csajka — Szurgyi, Dvorzsák, Tóth — Cucula, Szaniszló II, Blaskovits, Gómori, Podrusek.

AMEFA începe. Din primele minute jocul ia avânt. In min. 4 Szaniszló II dela distanță trage la poartă, Boșneac prinde.

Gloria acționează intens. In min. 10 Tudor demarează, dribblează pe Tóth și dela câțiva metri pune pe Bugariu la grea încercare.

Atacurile gloriște se întetesc și in min. 19 o combinație Tudor—Dobra—Barbu I se termină printr'o lovitură puternică a ultimului, balonul greșește de puțin ținta

AMEFA centraacă. Szaniszló II trimite peste bară. In min. 22 Tudor bate o pedeapsă dela 20 m Boșneac prinde frumos iar individul cu murtată Blaskovits îl împinge cu totul afară de pe teren, arbitrul acordă corner. Blaskovits trimite peste.

Gloriștii pun stăpânire pe minge; vor cu orice preț marcarea.

In min. 26 agilul Tudor trage puternic la poartă, Bugariu salvează în extremis.

Minutul 28 aduce marcarea goalului gloriștii. Pecican deschide pe Mercea care centrează, Barbu I interceptează ireproșabil și după ce Bugariu respinge de două ori, tot Barbu I plasează balonul în plasă (1:0). Faptul acesta a avut darul de ce-l face pe Bugariu să plângă.

Entuziasmul gloriștilor e de nedescris. Ameliștii leșină.

In min. 37 Szaniszló, aleargă nebun înspre poartă, centrează în Gómori reia cu capul peste, Dobra și Tudor fac exhibiții.

AMEFA luptă dăr, dar apărarea masivă a Gloriei este în mare formă. Linia de mijlocăși e la îndrăgite.

In min. 41 Szaniszló II pune în dificultate poarta Gloriei. Boșneac respinge cu pumnii. Geva mai târziu tot el trimite cu capul, portarul gloriștii apără.

In min. 43 Barbu I având mingea în posesie se îndreaptă singur spre poartă și trage puternic, Bugariu salvează cu greu.

In min. 45 Podrusek de pe linia de out centrând, vrând nevrând marchează. Căci Boșneac, prea sigur de sine, a vrut să respingă cu pumnul, însă n'a lovit mingea, pe care apoi a cules-o din plasă (1:1).

Galeria ameliștii era în delir. Goalul marcat în ultimul minut, a fost obiect de discuție în pauză atât la peluză cât și la tribună.

La reluare jocul continuă cu aceeași însufletire. In min. 7 Fodor trimite peste, după ce Mercea l-a

pus în poziție favorabilă. Două minute mai târziu Gómori deschide pe Cucula pe care silește pe Boșneac să acorde corner. Poarta Gloriei este pasă în mare dificultate, până ce Boșneac salvează situația respingând cu pumnii.

In min. 14 o centrare minunată a lui Tudor este ratată de Fodor, Faur încearcă pe Bugariu care printr'un salt salvează cu greu.

Urmează un moment palpitant: in min. 21 când Tudor din camp trage o formidabilă bombă, Dobra atinge cu capul, iar balonul străbătând aerul că o gimleă, întilnește în traectoria sa obstacolul alb-bară.

In min. 23 Barbu, dintr'o pasă a lui Dobra, bombardează și el poarta. Bugariu nu poate salva decât în corner.

AMEFA își pierde echilibrul pe când Gloria domină net.

In min. 26 Tudor trimite puternic în brațele portarului.

Fodor ratează mereu ocazii ferice.

In min. 35 Faur bate o pedeapsă și Fodor reia cu capul peste bară. Lupta dără continuă până la sfârșitul matchului. Rezultatul rămâne neschimbat.

Cum au jucat

Gloria a pierdut un match pe care-l merita pe deplin. Egalarea roș-negrilor a fost din noroc. Boșneac are goalul pe conștiință. Ca de obicei, apărarea Gloriei a muncit mai mult decât înaltarea care rămâne să preoțupe și pe mai departe pe conducătorii Gloriei.

Au satisfăcut: Tudor, Dobra (numai repriza I-a), Barbu, Faur și Hustig.

AMEFA a rezistat până la sfârșit. Bazată pe „unde dai și unde crapă”, a egalat.

Au jucat bine: Bugariu, Kovács, Csajka, Szaniszló și Cucula.

T. F.

Ripensia-Unirea Tricolor 5:0 (3:0)

TIMIȘOARA, 19. — Cei doi învingători ai echipei F. C. Wien s'au întâlnit azi în localitate. Ripensia, cu linia de atac completă și în mare formă, a dispus la scor purin goalurile marcate de Dobai (4) și Ciolac.

Crișana-„U” 0:0

CLUJ, 19. — La matchul disputat azi în localitate după o luptă aprigă nu s'a marcat nici un goal.

Venus-Chinezul 5:4 (2:3)

BUCUREȘTI, 19. — In urma unui efort mare, Venus și-a putut însuși cu greu victoria. Au marcat: Sepi (2), Vogel (2) și Volodea pentru Venus și Gruin (2), Török și Bajusz pentru Chinezul.

CAO.CFR 4:2 (2:1)

ORADEA, 19. — CAO prin condiție fizică mai superioară a câștigat, în urma cărui rezultat și-a consolidat locul în clasament amenințând serios pe Ripensia. Au marcat: Bodola, Mesko (2), Kocsis, Barbu II și Medve.

Juventus-România 3:2 (2:2)

BUCUREȘTI, 19. — Bucureștinii jucând cu mai multă însufletire au câștigat la limită.

In urma acestor rezultate clasamentul a luat înfățișarea următoare:

Ripensia	18	12	3	3	58	28	27
CAO	19	12	1	6	43	25	25
Universit.	18	11	1	6	28	23	23
Chinezul	18	8	4	6	41	42	20
Crișana	18	8	4	6	38	37	20
Venus	16	9	1	6	42	32	19
România	17	7	4	6	27	27	18
Gloria	19	5	6	8	32	50	16
CFR	18	7	1	10	30	39	15
Un.-Tric.	18	4	5	9	36	43	13
Juventus	17	4	4	9	23	36	12
AMEFA	18	1	3	14	20	44	5

Divizia Națională B.

Petroșani: Ilsa—Jiul 2:1 (2:0).

Timișoara: RGMT—CAA 6:0 (4:0).

Reșița: CAT—UDR 1:0 (0:0).

Craiova: Rovine-Grivița—Vulturii 3:3 (1:1).

Lupeni: Minerul—S. G. Arad 5:0 (3:0). Match pentru campionatul de Ligă.

Paris: Franța—Ungaria 2:0 (1:0).

Bratislava: Ungaria B—Bratislava 3:3 (2:2).

Export de porumb în Grecia

La Atena, ținându-se o licitație pentru furnizarea a 5900 de tone de porumb, furnitura a revenit unei firme românești.

Consiliul economic, depe

lângă legația noastră din Atena, a fost încunostințată foarte curând se va ține nouă licitație pentru tone de porumb.

Inundațiile au distrus poduri și întrerupt circulația trenurilor

In cursul zilei de Vineri, 17 crt. se mai aflau închise următoarele linii:

Turda—Abrud, complet închisă între stațiile Cloșca și Burn, din cauza distrugerii podului dela km. 10, în urma revărsării apelor Arieșului.

Trenurile de călători prin transbordare.

Se mai află închisă linia nători—Odorhei, între Dobreni și Porumbeni.

Trenurile de călători prin transbordare în punct.

Politica lui Stalin nemulțumite pe comuniștii Paris

Unitatea de vederi în sâna frontului comunist-socialist, asupra atitudinii adoptate de Stalin în chestiunea apărării naționale, nu este absolută.

Leon Blum, în „Le Populaire”, afirmă că formulele lui Stalin aduc cu ele primejdia restabilirii uniunii sacre și a participării proletarietului la apărarea națio-

nală. Totuși, departe de a fi un obstacol la unitatea letarietului, conflictul sta va grăbi unitatea, reușim să convingem seile că un asemenea nu poate fi soluționat în cadrul unității care trebuie să devină nică, iar apoi partidul cat își va fixa liber do-

Membrii unui ordin călugăresc ccau contrabandă de devize

BERLIN, — Sora Wera, din congregația Saint Vincent de Paul, a fost condamnată azi pentru contrabandă de devize la 5 ani închisoare, cinci ani pierdere drepturilor civile și o amendă de 140 mii de mărci, iar în caz de neplătire, la încă 14 luni închisoare suplimentară.

Congregația va trebui să plătească 250.000 de mărci și în acest caz se vor confisca pașapoartele de mărci din averea sa.

Mai sunt de judecat încă de procese intentate călugărilor, fiind acuzați de contrabandă de devize.

Aviația sovietică e formidabilă

Telegrama din Moscova, care descrie parada aviației ce s'a desfășurat în cinstea d-lui Laval, a produs o profundă impresie în toate cercurile. Aviatorii noștri, în curent cu progresele aviației de pretutindeni, nu și-au ascuns surprinderea citind că avioane militare de bombardament au putut lansa din văzduh, 24 pa-

rașuțiști. Nicăieri în lume s'a construit un asemenea de avion militar.

Deasemeni, a făcut impresie viteza avioanelor vânătoare, — peste 450 metri pe oră.

Se bănuia, doar, că Sovieticii au o aviație formidabilă sau o lucră devenit public.

Informațiuni

Inspectorii și revizorii din învățământul primar au fost convocați ieri dimineață la Casa Școalelor, sub președinția d-lui ministru dr. C. Angelescu.

S'au discutat următoarele chestiuni: cursurile în aer liber, examenul de absolvire la școalele primare, intensificarea campaniei de construcții școlare, procurarea materialului didactic și chestiunea transferărilor membrilor corpului didactic primar.

Cu începerea anului școlar viitor, înființându-se clasa 8 la licee, examenul de bacalaureat din sesiunea Iunie a. c. se va ține numai pentru elevii respinși în sesiunile trecute.

Se vor prezenta la acest examen aproximativ 3500 candidați, din care pricină

vor fi puținine comisi minatoare.

PARIS. — In cer din Berlin circulă svon d. Goering, care a și spre Varșovia, va remite Laval din partea cancelar Hitler o invitație de a Berlinul.

Știrea aceasta nu a fost firmată oficial.

In seara de Luni 20 Mai, Națională, sub patronajul lui, o reprezentare de gală, tru sărbătorirea a o sută de de teatru românesc.

VARȘOVIA. — Nimic despre o invitație a vizita Berlinul” — a rat d. Laval corespondent agentiei „Reuter” în Moscova când părea hotelul pe asista la sequiumul Pilsudski.